

พรชัย พิธหาเวสส 2551: การวัดระดับความสุขและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขของเกษตรกรในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญพร เจนการกิจ, Ph.D.
140 หน้า

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดระดับความสุขและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี โดยเปรียบเทียบวิธีการวัดความสุขที่แตกต่างกัน 3 วิธี ได้แก่ ดัชนีชี้วัดความสุขคนไทย การสำรวจข้อมูลเรื่องความสุข และการวัดความสุขในชีวิตของประชาชน สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีทางจิตวิทยา และแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นกรอบคิดในการกำหนดตัวแปรปัจจัย โดยใช้ cumulative logit model เพื่อการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

จากการวัดระดับความสุข พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกข้าวส่วนใหญ่มีความสุขอยู่ในระดับมีความสุขมาก เมื่อเปรียบเทียบความสุขที่วัดได้จากทั้งสามวิธีด้วยการประเมินค่าสถิติทดสอบความเหมาะสมของแบบจำลอง สถิติทดสอบความสามารถในการทำงาน และจำนวนปัจจัยซึ่งเป็นตัวแปรอิสระที่สามารถอธิบายผลของความสุขซึ่งเป็นตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบว่าความสุขที่วัดด้วยดัชนีชี้วัดความสุขคนไทยมีความเหมาะสมมากที่สุด จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขที่วัดด้วยดัชนีชี้วัดความสุขคนไทย พบว่าปัจจัยที่สามารถทำให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวมีความสุขเพิ่มขึ้นได้ ได้แก่ การอาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีการส่งเสริมกิจกรรมความพอเพียงอย่างต่อเนื่อง การปฏิบัติกิจกรรมที่แสดงถึงความพอเพียง และการมีรายได้จากภาคการเกษตรด้านอื่นๆ ที่ไม่รวมการทำงานข้าว ขณะที่ปัจจัยที่มีผลทำให้ความสุขของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวลดลง ได้แก่ จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาและการมีรายได้เท่าเดิมหรือลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ของตนเองในอดีต

การศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าควรใช้วิธีวัดระดับความสุขด้วยดัชนีชี้วัดความสุขคนไทย และเพื่อดำรงไว้ซึ่งความสุขของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรควรที่จะเผยแพร่แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและสนับสนุนการปฏิบัติกิจกรรมที่แสดงถึงความพอเพียงอย่างต่อเนื่องครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ นอกจากนี้หน่วยงานดังกล่าวควรส่งเสริมให้ความรู้ในกิจกรรมเสริมรายได้อื่นๆ เพื่อเป็นการสร้างรายได้ที่พอเพียงแก่เกษตรกรผู้ปลูกข้าวอย่างยั่งยืน